

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **Stosunki polityczne w regionie Europy Wschodniej i Azji**
2. Kod zajęć/przedmiotu: 18-SPREWA-23Wsch2
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu (obowiązkowy lub fakultatywny): obowiązkowy w ramach modułu do wyboru (fakultatywny)
4. Kierunek studiów: **wschodoznawstwo**
5. Poziom studiów (I lub II stopień, jednolite studia magisterskie): **I stopień**
6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny): ogólnoakademicki
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): II lic
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h CW): **30 h W**,
9. Liczba punktów ECTS: **2**
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: **Agnieszka Smółczyńska – Wiechetek, doktor, agnieszka.smolczynska@amu.edu.pl**
11. Język wykładowy: **polski**
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości]): nie

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu:

Przekazanie wiedzy na temat uwarunkowań stosunków politycznych w regionie Wspólnoty Niepodległych Państw i ich stan obecny - ze szczególnym uwzględnieniem zewnętrznych i wewnętrznych czynników determinujących relacje wzajemne państw obszaru poradzieckiego takich jak forma przywództwa, rodzaj elit politycznych. Analiza sytuacji geopolitycznej z uwzględnieniem interesów państw sąsiadujących z obszarem WNP.

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują):

Podstawowej wiedzy z historii najnowszej obszaru b. ZSRR po 1991 roku.
Znajomość podstawowych zagadnień z zakresu transformacji ustrojowej.
Orientacja w bieżącej sytuacji politycznej obszaru
Podstawowa wiedza na temat ustrojów politycznych obszaru WNP
Podstawowa znajomość prawa międzynarodowego publicznego

3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
SPEA_1	absolwent zna i rozumie w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska związane z dezintegracją i reintegracji obszaru poradzieckiego, koncepcji polityki zagranicznej państw regionu WNP,	K_W01
SPEA_2	absolwent zna i rozumie w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące współpraca i rywalizacji Rosji oraz innych uczestników stosunków międzynarodowych na terenie WNP oraz posiada wiedzę na temat alternatywnie wobec WNP projektów integracyjnych w regionie	K_W02
SPEA_3	absolwent potrafi formułować i rozwiązywać złożone problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych, w tym dokonywać właściwego doboru źródeł i informacji z nich pochodzących, oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji przy zastosowaniu odpowiednich zaawansowanych metod, narzędzi i technik informacyjno-komunikacyjnych	K_U01
SPEA_4	absolwent potrafi współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o interdyscyplinarnym charakterze wschodoznawczym) oraz samodzielnie planować i realizować pracę własną i innych	K_U07, K_U08
SPEA_5	absolwent jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy oraz do samodzielnego planowania i realizowania własnego uczenia się przez całe życie	K_K01

SPEA_6	absolwent jest gotów do wykorzystywania rzetelnej wiedzy z zakresu historii w jej związkach ze współczesnością w jej powiązaniach z nauką o polityce, ekonomii, komunikacji i prawie z zakresu specyfiki regionu WNP, w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	K_K02
--------	---	--------------

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
1. WNP jako próba reintegracji obszaru poradzieckiego w wymiarze politycznym - Uwarunkowania procesów integracyjnych i dezintegracyjnych na obszarze poradzieckim. Cele i zasady, podstawy prawne funkcjonowania WNP. Organizacja – struktura. Wizje WNP.	SPEA_1 SPEA_2
2. Strefy wpływów - Współpraca i rywalizacja Rosji oraz Unii Europejskiej w przestrzeni poradzieckiej, Chiny i inni gracze międzynarodowi (Turcja, Iran, ChRL). Alternatywne wobec WNP projekty integracyjne w regionie	SPEA_1 SPEA_2
3. Przywództwo i elity w krajach WNP - instytucjonalizacja rywalizacji politycznej, rozwiązania instytucjonalne a polityka zagraniczna państw WNP), powiązania środowiskowe. Ewolucja, podobieństwa i różnice strukturalne etnokracja, etnoelity w Azji Centralnej, konsolidacja elity władzy.	SPEA_1 SPEA_2
4. Geopolityka rurociągów – współzależność energetyczna a stosunki międzypaństwowe na obszarze postsowieckim. Polityczna dynamika regionu.	SPEA_1 SPEA_2
5. Problematyka współpracy wojskowej w ramach WNP - Sukcesja poradzieckiego arsenału nuklearnego. System bezpieczeństwa zbiorowego WNP - podstawy prawne, ewolucja, Organizacja Układu o Bezpieczeństwie Zbiorowym WNP (ODKB). Integracja w dziedzinie ochrony granic i systemów obrony powietrznej. Siły pokojowe WNP.	SPEA_1 SPEA_2
6. Koncepcja polityki zagranicznej Federacji Rosyjskiej 2008, 2013 – analiza porównawcza; Strategia bezpieczeństwa narodowego a polityka zagraniczna Federacji Rosyjskiej (2000, 2009, 2014,)	SPEA_1 SPEA_2
7. Rosja wobec Ukrainy po rozpadzie ZSRR. Kontekst ogólny polityki Rosji wobec Ukrainy, kontekst geopolityczny. WNP. Nadniestrze, problem granic, status Krymu. Problem mniejszości rosyjskiej.	SPEA_1 SPEA_2
8. Rosja wobec Ukrainy po 2004 roku (pomarańczowa rewolucja, międzyrewolucjami 2005 – 2013, 2014 aneksja Krymu	SPEA_1 SPEA_2
9. Polityka zagraniczna Republiki Białoruś 1991-2019	SPEA_1 SPEA_2
10. Białoruś w polityce Rosji w okresie prezydentury W. Putina - uwarunkowania polityki FR wobec Białorusi, relacje gospodarcze, relacje polityczne.	SPEA_1 SPEA_2
11. Podejście Białorusi, Ukrainy i Mołdawii do integracji w ramach WNP	SPEA_1 SPEA_2
12. Polityka zagraniczna Kazachstanu, Kirgistanu, Tadżykistanu, Uzbekistanu i ich udział w integracji/ dezintegracji w ramach WNP. Stosunki wzajemne.	SPEA_1 SPEA_2
13. Chiny w regionie WNP – współpraca gospodarcza, obecność wojskowa. Azja wschodnia jako nowe centrum globalnej polityki.	SPEA_1 SPEA_2
14. Historia jako czynnik w stosunkach politycznych na obszarze WNP – przykład Federacji Rosyjskiej	SPEA_1 SPEA_2
15. Partnerstwo wschodnie - determinanty i główne bariery partnerstwa międzynarodowego	SPEA_1 SPEA_2

5. Zalecana literatura:

Podstawowa:

1. Bryc A., Instytucjonalizacja wielostronnej współpracy na obszarze WNP, w: S. Parzymies, R. Zięba (red.), Instytucjonalizacja wielostronnej współpracy międzynarodowej w Europie, Warszawa 2004
2. Cimek G., Procesy odbudowy mocarstwowej pozycji Rosji, w: Fenomen Rosji. Pamięć przeszłości i perspektywy rozwoju, Część 2 Kontekst polityczny i gospodarczy, (red. M. Smoleń, J. Diec, A. Jach), Kraków 2014.
3. Domańska M., Uwarunkowania procesów integracyjnych i dezintegracyjnych na obszarze poradzieckim, Warszawa 2013;

4. Domańska M., Perspektywy integracji eurazjatyckiej – zarys głównych problemów, w: Fenomen Rosji. Pamięć przeszłości i perspektywy rozwoju, Część 2 Kontekst polityczny i gospodarczy, (red. M. Smoleń, J. Diec, A. Jach), Kraków 2014.
5. Fiszar J., Stepniewski T., Świder K., Polska-Ukraina-Białoruś-Rosja. Obraz politycznej dynamiki regionu, Warszawa 2019, (rozdziały 5, 6)
6. Legucka A., Malak K. (red.), Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa na obszarze WNP, Warszawa 2008;
7. R. Mazur, Formy integracyjne i współpracy państw w przestrzeni poradzieckiej, w: T. Łoś - Nowak (red.), Organizacje w stosunkach międzynarodowych, Wrocław 2004;
8. Kowalczyk A, Bil I., T. Ołowski (red.), Konflikt na Ukrainie a sytuacja strategiczna na obszarze postradzieckim, Warszawa, wrzesień 2014, (artykuł)
9. Olędzka J., Modele legitymizacji przywództwa państwowego jako bariery modernizacji, Federacji Rosyjskiej, w: Fenomen Rosji. Pamięć przeszłości i perspektywy rozwoju, Część 2 Kontekst polityczny i gospodarczy, (red. M. Smoleń, J. Diec, A. Jach), Kraków 2014.
10. Znaczenie gazociągu „Siła Syberii” w kontekście rosyjsko-chińskich relacji energetycznych w: Fenomen Rosji. Pamięć przeszłości i perspektywy rozwoju, Część 2 Kontekst polityczny i gospodarczy, (red. M. Smoleń, J. Diec, A. Jach), Kraków 2014.
11. E. Cziomer, M. Czajkowski (red.), Polityka Federacji Rosyjskiej wobec państw członkowskich WNP, Kraków 2006;

Literatura uzupełniająca:

- Назарова А. К., Геополитическое взаимодействие России и Китая, Москва 2019.
 - S Bielań, M. Raś (red.), Polityka zagraniczna Rosji, Warszawa 2008;
 - Michał Lubina Geneza rozłamu. Relacje radziecko-chińskie do 1949 roku, w Fenomen Rosji. Pamięć przeszłości i perspektywy rozwoju, Część 2 Kontekst polityczny i gospodarczy, (red. M. Smoleń, J. Diec, A. Jach), Kraków 2014
 - S. Bielań (red.), Wizerunki międzynarodowe Rosji, Warszawa 2011;
 - S. Bielań, K. Chudoliej (red.), Stosunki Rosji z Unią Europejską, Warszawa 2009;
 - B. Bojarczyk, A. Ziętek (red.), Region Azji Centralnej jako obszar wpływów międzynarodowych, Lublin 2008;
 - E. Cziomer, M. Czajkowski (red.), Polityka Federacji Rosyjskiej wobec państw członkowskich WNP, Kraków 2006;
 - T. Kapuśniak (red.), Federacja Rosyjska – WNP, Lublin-Warszawa 2011;
 - S. Kardaś, M. Kaczmarek, Z prądem rzeki. Międzynarodowe spory wodno-energetyczne w regionie Azji Centralnej, Warszawa 2012;
 - E. Mironowicz, Polityka zagraniczna Białorusi 1990-2010, Białystok 2011;
 - M. Pietraś, T. Kapuśniak, Ukraina w stosunkach międzynarodowych, Lublin 2007;
 - M. Raś, Obszar WNP jako czynnik wpływający na tożsamość międzynarodową Federacji Rosyjskiej, w: T. Kapuśniak (red.), Federacja Rosyjska – Wspólnota Niepodległych Państw, tom 2, Lublin-Warszawa 2011;
 - E. Wyciszewicz (red.), Geopolityka rurociągów. Współzależność energetyczna a stosunki międzynarodowe na obszarze postsowieckim, Warszawa 2008;
 - Wymiar wschodni NATO (praca zbiorowa), Kraków 2006, s. 49-82 oraz 101-118;
 - A. Zamarajewa, Kazachstan – Uzbekistan: rywalizacja o przywództwo w Azji Centralnej, Pułtusk 2007;
- Analizy, raporty i inne materiały dotyczące obszaru WNP Ośrodka Studiów Wschodnich w Warszawie;
Roczniki Strategiczne
- Współczesna Azja Centralna – seria prac nt. poradzieckich republik środkowoazjatyckich pod redakcją T. Bodio, Warszawa 2002–2005, zwłaszcza: fragmenty poświęcone polityce zagranicznej i stosunkom gospodarczym z zagranicą.

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	x
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	
Dyskusja	x
Praca z tekstem	
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu					
Egzamin pisemny						
Egzamin ustny	SPE A_1 - SPE A_6	SPE A_1 - SPE A_6	SPE A_1 - SPE A_6	SPE A_1 - SPE A_6	SPE A_1 - SPE A_6	SPE A_1 - SPE A_6
Egzamin z „otwartą książką”						
Kolokwium pisemne						
Kolokwium ustne						
Test						
Projekt						
Esej						
Raport						
Prezentacja multimedialna						
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)						
Portfolio						
Inne (jakie?) -						
...						

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		30
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	5
	Czytanie wskazanej literatury	5
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10
	Inne (jakie?) -	
	...	
SUMA GODZIN		50
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		2

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0): wysoce precyzyjne formułowanie w mowie i na piśmie złożonych problemów dotyczących relacji politycznych zachodzącychw regionie, w pełni wyczerpująca analiza krytyczna problemów związanych z polityką zagraniczną państw regionu, zależności politycznych wynikających ze specyfiki elit politycznych regionu, będąca wysoce świadomą refleksją w znakomitym języku naukowym.

dobry plus (+db; 4,5): bardzo sprawne formułowanie w mowie i na piśmie złożonych problemów dotyczących problemów politycznych zachodzącychw regionie, umiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, poprawna analiza krytyczna problemów związanych z polityką zagraniczną państw regionu, zależności politycznych wynikających ze specyfiki elit politycznych regionu.

dobry (db; 4,0): sprawne formułowanie w mowie i na piśmie złożonych problemów dotyczących relacji politycznych zachodzących w regionie, umiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, poprawna analiza krytyczna problemów związanych z polityką zagraniczną państw regionu, zależności politycznych wynikających ze specyfiki elit politycznych regionu.

dostateczny plus (+dst; 3,5): formułowanie w mowie i na piśmie podstawowych problemów dotyczących relacji politycznych zachodzących w regionie, umiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, poprawna analiza problemów związanych z polityką zagraniczną państw regionu, zależności politycznych wynikających ze specyfiki elit politycznych regionu.

dostateczny (dst; 3,0): podjęcie próby formułowania w mowie i na piśmie formułowanie w mowie i na piśmie złożonych problemów dotyczących relacji politycznych zachodzącychw regionie, umiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, poprawna analiza krytyczna problemów związanych z polityką zagraniczną państw regionu, zależności politycznych wynikających ze specyfiki elit politycznych regionu.

niedostateczny (ndst; 2,0): nieumiejętność formułowania w mowie i na formułowanie w mowie i na piśmie złożonych problemów dotyczących relacji politycznych zachodzących w regionie.

Pytania egzaminacyjne (trzy do wyboru, losowo):

1. Cele i zasady, podstawy prawne funkcjonowania WNP.
2. Główne uwarunkowania polityki FR wobec Białorusi 1991 – 1994, 1994 – 2014
3. System bezpieczeństwa zbiorowego WNP - podstawy prawne, główne założenia.
4. Zakres przedmiotowy Partnerstwa Wschodniego wobec państw Europy Wschodniej
5. Koncepcja polityki zagranicznej Federacji Rosyjskiej - w aspekcie porównawczym
6. Eurazjatyckiej Komisji Gospodarczej – prawne podstawy funkcjonowania, zadania, perspektywy,
7. Unia Celna i Wspólna Przestrzeń Gospodarcza Rosji, Białorusi i Kazachstanu. – ocena efektywności, uwarunkowania polityczne
8. Znaczenie relacji energetycznych Rosja – Chiny XXI w.
9. Obecność Chin w Turkmenistanie, Uzbekistanie, Tadżykistanie, Kirgistanie
10. Znaczenie instytucjonalizacji rywalizacji politycznej dla polityki zagranicznej państw WNP
11. Alternatywne wobec WNP projekty integracyjne w regionie Europy Wschodniej i Azji